

מרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי
مرکز عزری برای مطالعات ایران و خلیج پارس
The Ezri Center for Iran & Persian Gulf Studies

The Persian Gulf Observer

Perspectives on Iran and the Persian Gulf

האיתוללות בוחרים בהילרי קלינטון

Issue No. 18

(June 28, 2016)

ס

ס

ס

The Ezri Center for Iran & Persian Gulf Studies at the University of Haifa is happy to launch *The Persian Gulf Observer: Perspectives on Iran and the Persian Gulf*. *The Persian Gulf Observer* will be published periodically, expressing the views and analysis of the Ezri center's researchers on various issues concerning the Persian Gulf region and the countries which lay by its shores. Attached please find the 18th issue written by Mr. Yossi Mansharof on "The Ayatollahs Vote for Hillary Clinton" (In Hebrew).

You are most welcome to follow the Ezri Center's tweets at: <https://twitter.com/EzriCenter> , be our friend on Facebook: <https://www.facebook.com/pages/The-Ezri-Center-for-Iran-and-Persian-Gulf-Studies/141080069242626>

Watch and listen to conferences and lecturers in the Center's YouTube channel:

<https://www.youtube.com/channel/UCZdzvlhv7a8nxLjYZdaz68Q>

and visit our site: <http://gulfc.haifa.ac.il/>

You are also cordially invited to visit our site in Persian www.TeHTel.com, where you could find interesting material on various aspects of the life in Israel.

The Persian Gulf Observer: מרכז עזרי לחקר איראן והמפרץ הפרסי באוניברסיטת חיפה שמח להשיק את

Perspectives on Iran and the Persian Gulf, בו יוצגו מאמרי דעה שיופצו בתדירות תקופתית, פרי-עטם של חוקרי

המרכז על מגוון נושאים מאזור המפרץ הפרסי והמדינות השוכנות לחופיה.

להלן הגיליון השמונה-עשר ובו מאמר מאת מר יוסי מנשרוף בנושא "האייתוללות בוחרים בהילרי קלינטון" (בעברית)

אנו מזמינים אתכם לעקוב אחרי ציוצי המרכז בכתובת: <https://twitter.com/EzriCenter> ,

להיות חברים שלנו בפייסבוק: [https://www.facebook.com/pages/The-Ezri-Center-for-Iran-and-](https://www.facebook.com/pages/The-Ezri-Center-for-Iran-and-Persian-Gulf-Studies/141080069242626)

[Persian-Gulf-Studies/141080069242626](https://www.facebook.com/pages/The-Ezri-Center-for-Iran-and-Persian-Gulf-Studies/141080069242626)

לצפות ולהאזין לכנסים והרצאות בערוץ היו-טיוב של המרכז:

<https://www.youtube.com/channel/UCZdzvlhv7a8nxLjYZdaz68Q>

ולבקר אותנו באתר הבית: <http://gulfc.haifa.ac.il/>

דוברי וידועי הפרסית שביניכם מוזמנים לבקר באתר שלנו בשפה הפרסית www.TeHTel.com בו ניתן למצוא חומרים

מעניינים על היבטים שונים של החיים בישראל.

יוסי מנשרוף

בעולם החופשי עוקבים בעניין רב אחר מערכת הבחירות המפותלת והדרמטית לנשיאות ארה"ב, אבל לא רק שם. מסתבר שלמנהיגי הרפובליקה האסלאמית של איראן יש העדפה ברורה בשאלה מי צריך להיכנס לבית הלבן בינואר 2017: המועמדת הדמוקרטית הילרי קלינטון. כך למשל, בשלהי אפריל 2016 פרסם ערוץ התקשורת המזוהה עם משמרות המהפכה קריקטורה המתארת את טראמפ כ"אישיות המסוכנת ביותר בעולם" (ראו תמונה), ואילו אתר הנמנה עם מחנהו של הנשיא חסן רוחאני הסביר כי קלינטון תהיה נוחה יותר לאיראן, כיוון שתשמור על הסכם הגרעין.

אז נכון, ביטאון משמרות המהפכה, 'צבח-י סאדק', חזר על העמדה האיראנית המסורתית שלפיה מבחינת איראן אין כל הבדל בין המועמדים, כיוון ששניהם מחויבים לישראל ולביטחונה. ובכל זאת ניתן להבחין שהילרי קלינטון זוכה ליתרון מסוים בהשקפה האיראנית, למרות הביקורת המוטחת גם עליה.

למעשה, אין צורך להתאמץ יותר מדי כדי להבין מדוע האייתוללות מייחלים לניצחונה של מזכירת המדינה לשעבר קלינטון. הסכם הגרעין עם המעצמות, בדחיפתו ובהובלתו של ממשל אובמה, העניק לראשונה לתכנית הגרעין האיראנית לגיטימציה בינלאומית והסיר מעל הרפובליקה האסלאמית את חרב הסנקציות. זאת, על-אף שאיראן לא נדרשה לנקות את השולחן ולהציג את הצעדים שביצעה במסגרת תכנית הגרעין הצבאית שניהלה, [לפי דוחות סבא"א](#), לפחות עד 2009. גם לאחר עסקת הגרעין [מתפרסמים](#) במערב ממצאים המתגלים בידי סבא"א, וקושרים את פעילות האתר בפרצ'ין לתכנית גרעינית צבאית.

כפי שהודה יו"ר "המועצה לקביעת האינטרס של המשטר" באיראן, האשמי רפסנג'אני, פטרונו הפוליטי של הנשיא הנוכחי חסן רוחאני: העסקה הצילה את המשטר האיראני ממשבר כלכלי חריף. לפיכך, האינטרס האיראני הנוכחי הוא לדבוק בעסקת הגרעין ולמלאה, במיוחד כיוון שאיראן לא נדרשה לחשוף את מלוא תכניתה הגרעינית הצבאית. בהתאם לכך [הצהיר](#) חמינאי לאחרונה בפגישתו עם בכירי המשטר האיראני שאיראן תדבק בהסכם, אך תפר אותו רק אם דונלד טראמפ יממש את איומיו לבטלו לאחר שייבחר לנשיאות ארצות-הברית, אם וכאשר.

"אנו כמובן לא נפר את הסכם הגרעין", אמר חמינאי, "זה ידוע לכול, אנחנו לא מפרים אותו. אבל אם הצד שמנגד יפר אותו, כפי שכעת אחד המועמדים לנשיאות באמריקה מאיים לעשות, אנו נקרע את ההסכם לגזרים. אם הם יפרו אותו, אנו נצית אותו באש."

חמינאי מצווה, נסראללה מבצע

האמירה הזו של חמינאי מובילה לשאלה הבאה: באיזה תסריט עלולה איראן לנסות ולהצית, שוב, משבר בין חיזבאללה לישראל. נראה שתסריט כזה אפשרי אם טראמפ ינצח בבחירות, יבטל את הסכם הגרעין ויוביל במועצת הביטחון מערך של סנקציות משתקות נגד איראן.

איראן נערכת לאפשרות כזו בכמה מישורים: ראשית, היא פועלת ביתר שאת לחתימה מקסימלית של חוזי ענק עם חברות מערביות בתחומים רבים ובהם מטוסי תעופה, נפט ועוד. מטרתה היא לכבול את המערב בחוזים שאותם יתקשה לבטל. שנית, ברמה הצבאית נערכת איראן באופן קבוע לעימות נוסף בין חיזבאללה לישראל. במסגרת זו, כפי שחשף לאחרונה בכיר לשעבר באמ"ן, היא מכשירה בשטחה אלפי פעילים מ"כוח ההתערבות" של חיזבאללה. כוח זה אמור לנסות לכבוש שטחים בתוך ישראל, במגמה להעתיק חלק ממאמצי הלחימה של צה"ל לזירה הפנימית הזו ובכך להפחית את עוצמת האש שתופנה ללבנון. בנוסף, כפי שדיווחו בכירים במשמרות המהפכה, אנשי חיזבאללה מתאמנים במדבריות באיראן בירי טילים שונים ארוכי טווח, בהתאם לדגמים שסיפקה איראן לחיזבאללה, זאת במגמה לשפר את ביצועי הזרוע הטיילית של הארגון השיעי.

במלאות עשור למלחמת לבנון השנייה עסקה התקשורת הישראלית בהרחבה בהיתכנות למלחמה הבאה בין ישראל לחיזבאללה ובהכנות שני הצדדים לקראתה. ואולם, מהניתוחים שפורסמו כד כה בלט בהיעדרו המרכיב האיראני, למרות היותה של איראן שחקן מרכזי בהקשר זה.

מאז סיומה של המלחמה מדגישים בכירים ישראלים את חשיבות ההרתעה שהושגה מול חיזבאללה בפרט ונסראללה בכלל, המונעת מהם ליזום סבב לחימה נוסף עם ישראל. בהקשר זה ציינו רבים את הצהרתו של נסראללה בתום מלחמת לבנון השנייה, שבה הודה כי אילו היה יודע שישראל תגיב במלחמה קשה נגד חיזבאללה בתגובה לחטיפת חייליה לא היה מורה על פעולה זו. עם זאת, ניתוח קצר של היחסים בין איראן לחיזבאללה מראה שלנסראללה לא הייתה ברירה אחרת, ושבעתיד הוא עלול לפעול באופן זהה אם יקבל הוראה לכך מאיראן.

חיזבאללה הוקם ב-1982 בסיוע איראן, שמאז הקצתה לטובתו לאורך השנים סיוע לוגיסטי, פיננסי וצבאי רב, במסגרת מפעל ייצוא המהפכה האסלאמית. זמן קצר לאחר הקמתו נשבעו בכירי חיזבאללה אמונים לחומייני בפגישתם עמו בטהרן, והביעו את צינתם המלא לשלטונו של חכם ההלכה, העומד בבסיס השקפתו הדתית של המשטר האסלאמי באיראן.

כפי ש**הודה** נסראללה בנאום שנשא בעבר, ככל הנראה בסוף שנות השמונים, הארגון השיעי הלבנוני קשור לטהרן בקשר סימביוזי בל ינותק, והוא פועל לכינונו של סדר אסלאמי אזורי חדש בהנהגת הרפובליקה האסלאמית, מתוך ציות לשליט הדתי העומד בראשה. גם בכירי חיזבאללה האחרים חזרו על כך פעמים רבות, ובהם סגנו של מזכ"ל הארגון, נעים קאסם, בהצהרה שהשמיע בטהרן ב-2015.

מאז הקמתו פועל חיזבאללה בקשר הדוק עם "ג'יס לבנון", יחידה במשמרות המהפכה שהוצבה בלבנון לטובת הנושא. כך סייעה איראן לחיזבאללה להקים בהדרגה מדינה בתוך מדינה בלבנון ולייסד תשתית שלמה של מערכת שירותים מגוונים לציבור השיעי המקומי, מגני ילדים ועד קרנות צדקה ובתי נזקקים, שבאמצעותם מדיח חיזבאללה כל יריב שיעי פוטנציאלי במאבק על הבכורה בקרב העדה השיעית בלבנון.

עושה

דברה של טהראן; חסן נסראללה. צילום: פראן קוובד, פרופאימג'ס/פלאש90
הרתעה בכתובת הלא נכונה

מול הדומיננטיות האיראנית בתהליך קבלת ההחלטות האסטרטגיות אצל חיזבאללה, איבד הארגון השיעי מאז מלחמת לבנון השנייה שני מרכיבים בסיסיים שסייעו לו לקזז במידת מה את הבלעדיות האיראנית בצביונו: ב-2010 נפטר האייתוללה הלבנוני מוחמד חוסיין פדאללה, שבמשך שנים שימש כמנהיג וכאב רוחני של חיזבאללה והצליח להדוף את שאיפתה של איראן להקים בלבנון רפובליקה אסלאמית, במסגרת מאבק הכוח שניהל מול חמינאי. במקביל, מאז פרוץ הקרבות הפנימיים בסוריה ב-2011, הנשיא בשאר אסד נחלש במידה משמעותית. אסד היה מרכיב חיוני בבניין הכוח של חיזבאללה, ועתה נותר תהליך ההתעצמות של חיזבאללה תלוי הרבה יותר בידי איראן. הלחימה המדממת והמתמשכת בסוריה העמידה את חיזבאללה במבחן נאמנות קשה. כפי שנחשף בראיונות לתקשורת האיראנית, חברי פרלמנט איראנים שנשלחו לביירות על ידי המנהיג העליון חמינאי כדי להורות לחיזבאללה להצטרף למאבק להגנת אסד נדחו בתחילה על ידי נסראללה. לפי אותן עדויות, מזכ"ל חיזבאללה אמר להם שמדובר בקרב אבוד וכי גורלו של אסד נחרץ. בתגובה מסר חמינאי לנסראללה שעליו לציית להוראתו ולהיכנס למעגל הלחימה בעל כורחו. לנסראללה לא נותרה ברירה אלא לבצע את הפקודה מלמעלה. מאז נתון חיזבאללה לביקורת רבה מצד החברה הלבנונית בכלל ומהעדה השיעית בפרט, כיוון שהתערבותו במשבר גררה פיגועי תופת רבים שבהם שילמו לבנונים רבים בחייהם. ואולם, ההחלטה לערב את חיזבאללה במשבר סוריה נפלה בטהרן, לא בביירות.

לפי אחת התיאוריות בנוגע לפרוץ מלחמת לבנון השנייה, כפי ש**הוצגה** על-ידי נשיא מר"י יגאל כרמון, איראן עמדה מאחורי חטיפת החיילים וחימום גבול לבנון-ישראל ב-12 ביולי 2006. מטרתה של טהרן הייתה למנוע את הדיון שתוכנן להתקיים לראשונה במועצת הביטחון באו"ם בנושא הטלת הסנקציות נגד איראן, בעקבות מאמצייה להשיג פצצת גרעין. מבצע ההסחה הזה הצליח ומועצת הביטחון מיקדה את תשומת לבה במלחמה שפרצה, אך בסופו של דבר הסנקציות על איראן הוטלו בדצמבר 2006.

אם תיאוריה זו נכונה, ניסיונה של ישראל לבנות הרתעה ישירה נגד חיזבאללה הוא עקר וחסר חשיבות מהותית, כיוון שהשחקן הראשי בתהליך קבלת ההחלטות של הארגון יושב בטהרן. ישראל מכוונת אפוא אל המטרה הלא נכונה, תרתי משמע. במשך העשור שחלף מאז המלחמה הצליחה איראן לשמור במידה מסוימת על מעמדה כשחקן בלתי מעורב בחילופי האש הספורדיים בין ישראל לחיזבאללה. זאת אף שהמשיכה לחמש את הארגון השיעי באלפי טילים כבר מסיום מועד הלחימה, בניגוד להחלטה 1701 של מועצת הביטחון, כפי שהודה בריש גלי בכיר בלשכת חמינאי. אפשר אם כן לסכם ולומר כי איראן, הנהנית עדיין מתדמית של שחקן צדדי בעימות המתמשך בין ישראל לחיזבאללה, עלולה לנסות ולהבעיר את הזירה בצפון ישראל אם טראמפ, כנשיא ארצות-הברית, יבטל את הסכם הגרעין ויוביל מהלך של סנקציות משתקות נגד איראן. הסיכויים לכך לא ברורים לפי שעה, אבל איראן כבר נערכת לכך.

*המאמר התפרסם באתר מידה